

še to, da bo prej pet krav za groš, kot pa ti Minini mož. Janez! sej si pameten mladeneč! zbij si Mino iz možganov; sej je dovolj še drugih poštenih, pametnih, in pa če že hočeš, tudi berhkih deklic; boš jo že staknil, če ti je ktera namenjena — za zdaj pa z Bogom“.

Odrineva z očetom, prideva iz farovža na cesto ali ulico, jaz skoraj ob vso pamet se še ne pokrijem, temuč vijem in zavijam svoj nov klobuk proti domu gredoč, da je prav tak kot valar bil, in drugoga nič ne čerhnem, ko te besede: „Jaz Koča, ona pa Prijateljca, pa v žlahti?“ — O svet, svet! ali se tebi blodi, ali pa — meni? jaz tega ne razumem. Hem! hem! prej pet krav za groš, kot pa jaz Minini mož?“ — za katero rad bi dal bil kerv, življenje — oh! to je bilo največe hudo! (Dal. sl.)

Pisma slovenskega turista.

I.

8. avgusta.

Sèm ter tjè sem potoval po svetu, marsikaj vidil in skusil.

Nekega dné grem — povem Vam, da sem „gourmand“ — k branjevki; kupim si sira, ga odvijem, pa kaj berem? „Grazer Tagespost“! Serce mi je veselja skakalo; dobil sem s sirom vred tudi „Kalbfleisch“; ogledujem list od spred in od zad in na enem mestu ostali sir postergam in spodaj zagledam — bravec veseli se z mano! *σὺρνα!* *σὺρνα!* — „Wanderungen“ turista dozday neznanega skoz slovenske dežele! Prebiram, prebiram, in čudim se, da more kdo tako nesramen biti, taki genie „kalbfleischern“ imenovati. Dragi neznan turist! Spovem se ti pri ti priložnosti: kaj nek so proti tvojimi obrazi: Yorickovo sentimentalno popotovanje, Heine-tovi Reisebilder itd.! Berž si tudi mislim, da taki genie ne rastejo pod Semeringom in Hochgolligom; kaj tacega se more le deleč zunaj v „reichu“ roditi. Ti si nam „Land und Leute“ hotel z živimi barvami obrisati; izverstno si jo zadel! Slavni francozki malar Horace Vernet se je pri strašni nevihti na jambor barke privezal in germečo naravo za svoje neprecenljive obraze študiral; tako si se gotovo tudi ti pripravljaj za te fotografije; iz vsega je očitno, da si bil gotovo — nič se ne brani — kakih 10 ali 15 let pri Nacetu Kurandu ali pri Avgustu Cangu za lokaja. Kar se človek ne uči, pa ne zná, pravi stari pregovor; skušal sem se od tebe naučiti kolikor je bilo v moji slabi moči, in v tem hipu sem sklenil, tudi turistnične pisma pisati.

Toliko sem mislil, mi je treba omeniti, da mi ne bo kdo oponašal, ako „a bove majore discit arare minor“. —

Bil sem po navadi zjutraj prozaičen in zvečer sentimental. Tako večere sem blede luno ogledoval, serce se mi je tajalo kakor pomladanski sneg in želel sem spet viditi enkrat slovensko Méko, našo drago, belo Ljubljano.

Ko sem tako proti jugu obrnjen molil, me je Bog uslišal, usmilil se je pobožnega Slovenca, ga spravil v vozovlak, ki ga je iz severa v slovensko Atiko, ali kakor po navadi ljudje pravijo, v kranjsko deželo priderdal. — Ginjen sem bil, ko sem bistro, zeleno mater Savo vgladal; še bolj pa me je ganil zagled našega romantičnega Parnasa, našega rujavega, nespremenljivega očeta Golovca. — Pa kaj te mika Golovec, ki še zmiraj gole rebra kaže? — me utegne kdo zaverniti. Oprostite! Vsakdo ima svoje strasti, svoje poželjivosti; nekteri so zamaknjeni v plesnjive krokodile, svitle kebre in nemško kulturo; nekteri v usnje iz nemških kež, bohinski sir in „Grazer Tagespost“, spet drugi v „Hansjörgelna“ in v žonto na žgancih itd. Kar se mene tiče, sem bil že od mladih let zaljubljen v „Šternalé“, v „Roženpoh“ in pa v klepetulje tercijalke. Te prikazni sem vedno ogledoval, študiral, in ko sem dolge leta v ptujstvu bival, se mi je grozno tožilo po njih; kolikrat se mi je ponoči sanjalo, da je muzika, in da sem v drevoredu

blizo kazine, kjer po starodavni šegi (zakaj da Valvazor o tem nič ne omeni, nisem mogel nikoli izduhtati) naši gizdalini na ograjah sedé, vidil sem defilirati ljubljanske gospé in gospodičine.

Al bile so le sanje in stavil bi bil v loterijo, ako bi mi bil le kak angelj leta mojih prijatelj naznanil; mislil sem na številke 45, 57, 60 itd. do 90, pa sem djal, človek ima včasih slab spomin in se zmoti. Pustil sem tedaj loterijo.

Pridši v naše staro po Jazonu sozidano mesto, se opravi, obrijem, olikam, narodno modro-rudečo-belo zavratnico otvezem in se naravnost ob šestih popoldne v tako strastno ljubljeno, čaroviti šternalé podam. Serce mi je bilo kakor kladvo, žila je bolj berzo kakor po navadi hitela in ko zagledam na kazini staro černo tablico (gotovo še iz časov Martin Lutra) z napisom: „Heute Musik“ itd., se nisem mogel več zderžati; solza za solzo se mi vtrinja in kmalo je bila ena ruta premočena! Oh, koliko časa že nisem bil tako ginjen! — Al kaj me še vse čaka? Pod tablico so bile ravno tako mize in stoli kakor nekdej postavljeni; ravno tako vse vtopljeno v študje kave in leda, in ravno tako so prebirali Triesterco, Presse, Ostd. Post in našo ljubo teto Allgemeine. Škoda, da nisem Canova; upal bi si štiri podobe takih zamaknjenih bravecov napraviti, da bi se kaj dobro reprezentirali na vseh štirih voglih aleje!

Dalje korakam; muzika mične melodije iz Verdi-tove opere igra, in kakor nekdej, sanjalo se mi je tudi v ptujstvu tako, je bilo vse po starem stanu: gospodiči na ograjah tiho šeptaje so potuhnjeno se prederznili sèm ter tjè izpod klobuka do serca ginljivo kako devo pogledati. — Poslušal sem dalje, ali je na tem glasovitem mestu tudi jezik še ostal kakor je bil nekdej. — Sam si popiši, bravec, moje veselje, ko na vsakem voglu čujem nemščino z ravno tem Jazonovim akcentom peti, kakor nekdej brez vse spremembe. Duhtal, študiral in glavo sem si belil, s komu ima ta monumentalna nemščina kako analogijo: ali z „Niebelungenliedom“ ali z gotiškim svetim pismom Ulfilovim, ali s staroskandinavskim; pa vse zastonj, nisem je najdel. Kakor ima gosp. D. Terstenjak svoje hipoteze, imam jez svojo, in mislim, da je še Jazon kje pred mostom se vstavši vprašal: „Welche Suppen berden bir ôber hait' essen?“ Hvalimo Boga, Slovenci, da imamo še veliko oseb v življenju, ki ta še dozday premalo znani monumentalni jezik govorijo! Pa ne zameri, ljubi bravec, če se prederznem pri tej priliki reklame delati in ti naznaniti svoje slavno delo, ki se ravno sedaj v Berolinu tiska pod naslovom: „Vergleichendes Wörterbuch des Jason-germanischen Dialektes oder der sogenannten „vermischten“ Sprache, wie sie sich noch in der Sternallee erhalten hat“; veljalo bo le 7 novih krajcarjev (a bôres Špottgelt!) in čisti dohodek je posvečen „der monumentalen Erhaltung der Sternallee.“

Ko sem nadalje korakal, so se vsi na tihem dražili nad barvami moje zavratnice, da tako lahkomišljeno simetrijo tega krasnega živega muzea motim. Sèm ter tjè sem slišal: „dôs is ôuch a Slobenier! ali: ôuch a ultra!“ Na koncu drevoreda proti gledišču se neki gospod z očali na nosu vstavi, me zasmehljivo od verha do tal meri in na pogledu so se mu besede brale: „Kaj ta norec res misli, da smo v 19. stoletji, ali so po tem takem res „Slobenier“ na svetu, ali res misli naše monumentalno sprehajališče in našo monumentalno „vermišt špraho“ s svojim vrinjenjem oskruniti? — Bog obvari, ljubi gospod, ako to berete, bi bila moja misel še le-ta, da, ko se z novimi časi čitavnica, slovenske šole in druge reči te baže ustanovijo, naj bi se tudi društvo naredilo, ki bi čulo nad tem, da bi se „vermišt špraha“ v zvezdi na nobeno vižo ne sprenaredila. Bom že skerbel, da bodo Angleži iz vseh krajev raji to Jazonovo zapuščino, kakor pa Hanibalov hrast na Piemontežko gledat hodili!

Val. Zarnik. *)

*) Konec: „4 dni v zl. Pragi“ smo prejeli, pa za danes že prepozno. Vred.